

Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta

”Osallistu ja vaikuta-hanke” Sitra

Osallisuusvaliokunta 18.12.2023

Minna Patama

Tietosuojahaasteet:

- Otamme vastuun henkilötiedoista, jota meillä ei ole.
- Henkilötietojen käsittelijän ja rekisterin pitäjän roolit
- Tiedon poistaminen
- Tietojen säilyminen/kyselyiden säilytysaika
- Henkilötietojen säilytysaika

Tietosuojaselosteen tekeminen

Tietosuojaseloste: Polis-kansalaiskeskustelualusta (DigiFinland Oy)

Laadittu: 3.11.2023, päivitetty 3.11.2023

Tietosuojaseloste sisältää EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (679/2016) informointivelvoitteen edellyttämät tiedot. Lisätietoja henkilötietojen käsittelystä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella:
www.siunsote.fi/henkilötietojen-kasittely

Rekisterinpitäjä

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote
Tikkamäentie 16
80210 Joensuu
puh. 013 3300 (vaihe)

Rekisterinpitäjän edustaja(t)

Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen
013 330 4500
ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Yhteyshenkilö

Kumppanuuspäällikkö Maarita Mannelin
050 591 2580
maarita.mannelin@siunsote.fi

Hyvinvointialueen tietosuojavastaavat

Siun soten tietosuoja-asiantuntijat
tietosuoja@siunsote.fi

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Käsittelyn tarkoituksena on hyödyntää DigiFinlandin toteuttamaa ja Sitran rahoittamaa Polis-kansalaiskeskustelualustaa Siun sotessa, osana Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta -hanketta. Hankkeen tarkoituksena on saada kohderyhmiin kuuluvien pohjoiskarjalaisten mielipiteet ja ääni kuuluviin erilaisten teemakohtaisten väitteiden ja niihin ilmaistujen mielipiteiden kautta. Kohderyhmänä ovat nuoret sekä lapsiperheet. Kohderyhmään kuuluvat osallistujat voivat myös itse luoda väitteitä alustalle.

Alustalla kohderyhmän osallistuminen perustuu nimettömyyteen ja suoria tunnisteeillisia henkilötietoja ei käsitellä. Alusta kuitenkin kerää osallistujan IP-osoitteen, joka on henkilötieto. IP-osoitteen kerääminen on osa alustan teknistä toiminnollisuutta, mahdollistaen yhden osallistujan osallistuminen yhteen kyselyyn vain kerran yhdeltä laitteelta. Näin myös osallistuja saa kyselyssä olevat väittämät vastattavakseen vain kerran. Muutoin IP-osoitetta ei käsitellä Siun sotessa, eikä se ole suoraan yhdistettävissä osallistajaan.

Alustan kautta muodostuu mielipideryhmiä ja niitä käsitellään Siun sotessa sisäisesti. Muodostuneista mielipideryhmistä raportoidaan hankkeen tuloksissa, hankkeen ulkoisissa tiedotteissa sekä kyselyn yhteydessä.

Kyselyn markkinointi

- Some (ig), ulkoinen tiedote, Daisy (Kontiolahti), julisteet, sähköposti sidosryhmille ja verkostoille, tapahtumat.

VANHEMPIEN JAKSAMINEN JA PERHEIDEN TUKI

Hei vanhemmat, miten jaksatte?

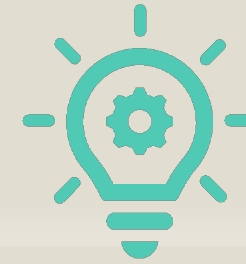
Tule osallistumaan Polis-keskusteluun, jossa väitteet ottavat kantaa muun muassa siihen, tuntuuko vanhemmuus suorittamiselta, onko jaksamisesta puhuminen vaikeaa ja tietävätkö vanhemmat, mistä voi hakea apua perheen mahdollisiin haasteisiin. Voit vastata kyselyyn 3.12.2023 asti.

Siun

Lisätiedot kyselystä:
siunsote.fi/kyselyt

Pol.is-keskustelu

- **Mikä?** Uudenlainen anonyymi keskustelualusta
- **Miksi?** Osallistumisen ja vaikuttamisen kanava
- **Milloin?** Vuosien 2023-2024 aikana
- **Kenelle?** Pohjoiskarjalaisille nuorille ja lapsiperheille
- **Mistä?** Mielenterveys- ja päihdeasioihin liittyvistä asioista
 - Yksinäisyys
 - Kiusaaminen
 - Vanhemmuuden ja perheiden haasteet

PO.LIS-KESKUSTELUT

31.5.-15.6.2023 (testaus)

Manuvalaiset ja heidän verkostot
kokeilivat alustaa.
(N=41, ääniä=1 132)

19.9.-31.10.2023

Keskustelu: Yksinäisyys, kohderyhmä:
nuoret
(N=54, ääniä=1 258)

3.11.-3.12.2023

Keskustelu: Vanhemmuuden ja
perheiden haasteet
Kohderyhmä: Lapsiperheet
(N=286, ääniä=16 289)

Kuinka eri mielinen keskustelu on?

1. Vanhempien jaksaminen vaikuttaa perheen hyvinvointiin (95%/0%/4%)
2. Tunne- sekä turvataidot jo varhaisessa lapsuudessa voivat ehkäistä mm. päihdeongelmia nuorena/aikuisena. (92%/2%/6%)

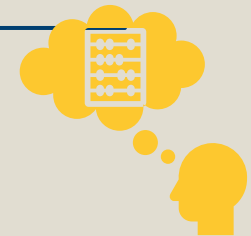

Eniten äänestetty samalla tavalla (eri tai samaa mieltä)

Epävarmuusalueet

1. Töitä on, mutta siitä ei yrittäjänä saa riittävästi toimeentuloa lapsiperheen onnelliseen elämään. (70%)
2. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystaluuissa ei ole tarpeeksi osaamista eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien perheiden kohtaamisessa. (73%)

1. Tarvitsen tietoa vanhemmuuteen liittyen. (23%/58%/17%)
2. Tarvitsen lisää taitoja liittyen vanhemmuuteen. (35%/50%/13%)

Eniten äänestetty eri tavalla

Suurin osa (yli 60% vastaajista oli saman mielisiä)

1. Minulla on opiskelijaikäisiä nuoria.
2. Olen 30-vuotias tai vanhempi.
3. Vanhempien jaksaminen vaikuttaa perheen hyvinvointiin
4. Ei voi tietää, kuka kokee uupumista omassa perhearjessa.
5. Jatkuva suorittaminen ja yritykset saada kaikki asiat järjestyseen kuormittavat.
6. Olen onnellinen perheestäni.
7. Tarvitsen lisää tietoa liittyen vanhemmuuteen.
8. Rajojen asettaminen lapselle on vaikeaa.
9. Olen yksin vanhemmuuden kanssa.

RYHMÄ1

N=109

En tiedä, miten minua voidaan tukea, jos koen uupumusta perhearjessa. Vanhemmuuden jaksamisesta puhuminen on minulle vaikeaa. Perhearjessa uupuminen aiheuttaa häpeää ja epäonnistumisen tunteita. Jatkuva suorittaminen ja yritys saada kaikki asiat järjestymään kuormittavat. Olen yksin vanhemmuuteni kanssa. (41%)

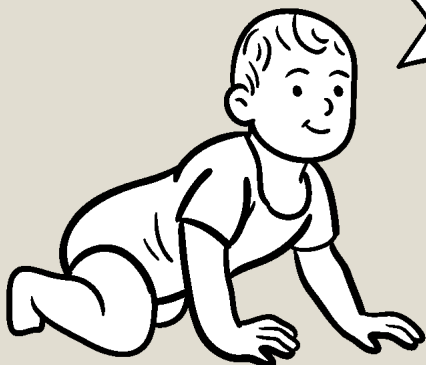
Pyöreän
pöydän -malli

N=154

Uskallan hakea apua vanhemmuuteni tukemiseksi. Uskallan puhua vanhemmuudesta heränneistä tunteistani muille. Tiedän, mistä voin hakea apua perheeni ongelmiin. Minulla on riittävät voimavarat vanhemmuuteen. En ole yksin vanhemmuuteni kanssa. (59%)

RYHMÄ2

Mielipideryhmät

Mielipideryhmä syntyy henkilöistä, jotka äänestävät samoin useiden väittämien kohdalla. Ryhmä on myös selkeästi äänestänyt eri tavalla kuin muut ryhmät.

Sisällön analyysi tehty kyselyyn vastanneiden lisäämistä väittämistä

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystoimissa ei ole tarpeeksi osaamista eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien perheiden kohtaamisesta.		
Mielenterveysongelmista kärsivän vanhemman perheestä ja lapsista ei olla oikeasti kiinnostuneita.		
Eron jälkeinen vanhemmuus huomioidaan palveluissa.		
Lastensuojelun palvelut pelottavat ja estävät avun pyytämisen.	Turvallisuus	
Olen hakenut apua, mutta en ole hyötynyt siitä.	Hyödyllisyys	
Nuorten vanhemmille ei ole tarjolla mitään konkreettista, joilla omaa nuorta voisi tukea.	Nuorten vanhemmuus	
Pitäisi puhua myös niiden perheiden tarpeista, joissa on nuoria.		
Lasten ja nuorten nepsy-piirteitä ei osata tunnistaa.		
Jään järjestelmän pompottelussa yksin lapseni/nuoreni nepsy-asioissa.		
Lasten ja nuorten nepsy-asioihin ei tarjota tukea.		
Kasvattajana minua on syyllistetty lapsen nepsy pulmista.		
Lasten ja nuorten neuropsykiatrisissa piirteissä ei osata tunnistaa niitä ja tarjota tukea.		
Nepsy-lapsen konkreettiseen ja rahalliseen tukeen on vaikea löytää vastausta terveydenhuollon kautta vaan asia pitää itse kaivaa netistä.		
Nepsyperheiden tukipalvelut pitäisi olla koottuna nepsykeskuksiin: nyt riittävää tukea saa vain lastensuojelun kautta mikä on leimaavaa.	Nepsy-asiat	
Kun lapsen nepsyoireilu näkyy vain kotona, vanhempien toimintaa epäillään eikä nepsytutkimuksiin pääse ajoissa.		
Neuvolat eivät tunnista lapsen nepsyongelmia, vaikka vanhemmat tuovat jatkuvasti haasteet esiin käynneillä.		
Nepsy tutkimukseen pääsee helposti, jos oireilu on vain kodin ulkopuolella kuten päivähoitossa, mutta ei kun oireilu näkyy vain kotona.		
Paljon ovat tulleet palvelutja niiden saatavuus alas nepsy lapsen kuntoutuksen ja tukemisen suhteen Siun Soten aikana.		
Jonot nepsytutkimuksiin ovat nykyisin aivan liian pitkät ja perheiden tilanne kerkiiä kriisiytyä ennen avun saamista.		
Neuvola on tärkeä osa lapsiperheiden tukiverkostossa ja tuen tarpeen arvioimisessa		
Synnyttäneen vanhemman neuvolapalvelut pitäisi jatkua myös synnytyksen jälkeen.		
Lastenneuvolasta ei ollut perheeni kohdalla juuri muuta hyötyä kuin rokotukset ja mittaukset, koska terveydenhoitaja vaihtui jatkuvasti.		
Neuvolassa tehdään liukuhintatyötä ja tarkistetaan vain numeraalisesti onko lapsen kasvu ja kehitys keskiarvon mukaista.		
Lopetin kertomasta neuvolassa huolistani, koska työntekijä vaihtui joka kerta. Jouduin joka kerta kertomaan perheeni tilanteen alusta asti.		
Vanhemmuuden tukemiseksi palveluja kotiin pitäisi saada jo neuvolasta eikä erillisen ilmoituksen kautta toisesta palvelupaikasta.	Neuvolapalvelu	
Perheneuvolan kotikäyttötoiminta pitäisi palauttaa entiselleen		
Nuoret lääkärit eivät välttämättä uskalla tarttua suurempiin ongelmiin, esimerkiksi neuvolassa esille tullessa.		
Neuvolatoiminnasta ei ole apua. Vain mittaukset tehdään ja tentataan syyllistävästi. Edes lakisääteiset toimet eivät ole toteutuneet.		
Osallistuisin nettitapaamisiin, joissa vanhemmuutta käsiteltäisiin kohdennetusti tietyn ikäisten lasten vanhemmille.		
En löydä helposti ja selkeästi matalan kynnyksen ilmaista toimintaa lapsille ja lapsiperheille. Tieto on ripoteltu sinne ja tänne.		
Ongelmana on ehkä se, että kuinka saataisiin väsyneet/uupuneet vanhemmat lähtemään/sitoutumaan tukeen ja apuun.	Ohjaus- ja neuvontatyö	
Erityisten vanhemmille ei ole tarpeeksi tukiryitä		
Matalan kynnyksen tukea, esim keskusteluapua haastavassa kasvatustilanteessa on saatavilla kouluikäisen lapsen tai nuoren vanhemmille		
Lapsille ja perheille ei ole tarpeeksi ilmaista matalan kynnyksen harrastustoimintaa.		
Lapsille ja nuorille enemmän harrastuksia omaan kaupunginosaan, helpottaisi vanhempia ja paljon kun lapset itse kävelee harrastamaan.	Harrastustoiminta	
Suurperhe ei saa konkreettista apua (siivous- tai lapsenvahtiapua).		
Lapsiperheisiin lisää konkreettisia tukitoimia, joita ennen sai esim. kotipalvelusta. Väsynyt vanhempi ei hyödy keskusteluavusta vaan lisäkäsistä.		Matalan kynnyksen konkreettinen tuki

Yleiset vanhemmuuteen liittyvät ilmiöt

- Vanhempien yksinäisyys
- Vanhemmuuden vaikeus
- Yleinen ilmiö
- Toimeentulo

Palveluiden laatu

- Saatavuus
- Tiedon saanti
- Tiedon ymmärrettävyys
- Kohtaaminen
- Turvallisuus
- Hyödyllisyys

Yksittäiseen aihealueeseen/palveluun liittyvä tiedon- ja tai tuen tarve

- Nuoren vanhempana oleminen
- Nepsy-asiat
- Neuvolapalvelut

Matalan kynnyksen konkreettinen tuki

- Ohjaus- ja neuvontatyö
- Harrastustoiminta
- Konkreettinen tuki

Mitä opimme?

- Tapahtumissa kysely markkinointi haastavaa
- Väitteitä liikaa, kyselystä muodostui raskas
- Moderointiin tulee varata enemmän aikaa
- Vastaajien jättämien väitteiden tarkempi tarkastelu on tärkeää
 - Väitteissä näkyy asukkaiden ääni!

VANHEMMUUDEN JA PERHEIDEN TUEN ILMIÖTYÖPAJA

27.10.2023

ENNALTAEHKÄISY

VANHEMMUUDEN
JA PERHEIDEN
HAASTEET

Vanhemmuuden ja perheiden tuen ilmiöitä

Perheiden arjen moninaiset haasteet

- Perheiden moninaisuus (eroperheet, suuret perheet, yksinhuoltajuus, perheiden tilanteet polarisoituneet)
- Perheiden ja työelämän yhteensovittaminen haastavaa
 - Työelämä ei joustaa
- Vanhemmilla tunne riittämättömyydestä
- Häpeän kokemuksen katkaiseminen
 - Apua ei haeta, ei tulla paikalle
- Miten huomata ja auttaa varhaisemmassa vaiheessa?
 - Instituutiot kannustavat palveluiden varhaiseen hakemiseen, mutta niitä ei myönnetä
 - Perheiden oireilu vakavaa ja tuki ei vastaa tarvetta
 - Perheet väsyneitä ja ongelmat isoja, kun perheet tulevat palveluihin
- Perheillä ja ammattilaisilla ei ole tietoa saatavilla olevasta tuista ja palveluista
- Ammattilaisten työn yhteensovittaminen haasteet
 - Ylätason suunnitelmien ja käytännön työn ristiriidat
 - Perustyöntekijät eivät ole tietoisia perhekeskustoiminnasta ja paikallistietoisuus puuttuu
 - Tiedon kulun haasteet organisaation sisällä ja eri organisaatioiden välillä
 - Tietämättömyys perheiden kokonaistuesta ja tilanteesta
 - Lainsäädäntö, tietosuoja
 - Näitä edistetty perhekeskustoiminnassa
 - 2017-2023 Lape-hanke, Tulsote-hanke

Ratkaisuehdotukset – Arjen ilmiöiden juurisyyt

- Yksikin turvallinen aikuinen riittää
 - Kohti yhteyttä lapsen ja perheen kanssa
- Tuetaan ammattilaisten ja vanhempien itsemyötätuntoa
 - Ammattilaisille suunnatut koulutukset ja osaamisen kehittäminen
 - Vanhempien ja perheiden hyväksyvä kohtaaminen
- Moniammatillisuuden ja verkostotyön tärkeys
 - Asiakastilanteet aina saattaen vaihtaen
 - Vastuuntyöntekijämalli

Ratkaisuehdotukset – Viisi timanttia ilmiötyöpajasta

- Perheiden arjen tukeminen
 - Kotiin menevät varhaisen tuen palvelut
 - Arjen konkreettinen tuki
 - Tärkeää kuulla perheiltä, mitä ja millaista apua ja tukea he tarvitsevat
 - Konkreettisia neuvoja kuinka saada arki sujumaan
- Ryhmätoiminnot
 - Vauvaperheille
 - Erityistä tukea tarvitsevien ryhmätoiminnot (esim. Nepsy, ADHD)
 - Lasten ja nuorten vertais- ja kaveritoiminta
- Matalan kynnyksen harrastukset
- Vanhemmuuden tukeminen – ”Sinä riität äitinä ja isänä! Minä autan sinua! Olen käytettävissä!”
 - Kohtaamispaikkatoimintaa myös pienemmille paikkakunnille
 - Vertaistukea vanhemmille huomioiden myös erityisryhmät (esim. päihdevanhemmat)
 - Tukea vanhemmille kodin lähellä
 - Monilapsisten perheiden tukeminen
- Yhteisöllisyys - ”Osa yhteisöä elämän ensi metreiltä”
 - Iltakohtaamispaikat nuorille
 - Ylisukupolvisia kohtaamispaikkoja
 - Lukumummo- ja vaaritoimintaa (päiväkoteihin, kouluihin, kerhoihin)

Huomioita ja palautteita ilmiötyöpajasta

- Palaute pääosin positiivista
 - Työpajan toiminnallisuus ja konkreettisuus
 - Jatkotoimenpiteiden konkreettisuus ja asioiden eteenpäin vieminen tärkeää! Miten tämä toteutuu?
- Palautteen perusteella ilmiötyöpajatyypilliselle toiminnalle tarvetta jatkossakin
 - Palvelee niin koulutuksen, yhteiskehittämisen kuin verkostoitumisen näkökulmasta
- Perheiden äänen tuominen kuuluviin
 - Löytyisikö perheiltä itseltään avainasioita toimintojen kehittämiseen?
 - Polis-kysely vanhempien tuesta ja jaksamisesta

”Yhteisvastuu yhteistyöstä.”

”Yhteys lapseen ja perheeseen.”

”Luottamuksessa ei voi oikaista.”

”Huomaa hyvä!”

”Hyväksyvä kohtaaminen.”

”Yhteistyössä saat minut; yhteistyökykyisen osaajan. Oman innostuneen, osaavan, lämpimän ja inhimillisen persoonani.”

Jatkotoimenpiteet

- Jatkotoimenpiteiden konkreettisuus ja asioiden eteenpäin vieminen tärkeää!
 - Miten tämä toteutuu?
 - Lapsi- ja perheasianneuvottelukunta (13.12.23) nostanut vuoden 2024 toimintasuunnitelmaan Nepsy, vanhemmuuden tukeminen, kokemusasiantuntijat sekä lasten ja perheiden miepä-asiat
 - Keskustelu osallisuusvaliokunnan kanssa 18.12.23
- Toimenpiteitä joita tehty
 - Järjestöavustuksien teema-avustuksien painopisteinä
 - Lasten ja nuorten väkivallan ja kiusaamisen ennaltaehkäisy
 - Vanhemmuuden ja perheiden tuki
 - Lasten ja perheiden kokonaisvaltainen terveellisten elintapojen tukeminen
- Pyöreän pöydän –toimintamallin hyödyntäminen myös ilmiötyöpajassa
 - Konkreettisempia toimenpiteitä ja rajaus tapahtuu osallistujien toimesta